

Bij Abbink-Wegenbouw maken ze *de weg vrij* voor mensen die elders niet aan de bak komen

Sociaal ondernemen is de mooi-praterij van ondernemers al lang voorbij. Wie als ondernemer niemand in dienst heeft met een vlekje, telt in de moderne wereld van het zakendoen niet meer mee. Dat heeft overigens niets met hip en trending te maken, maar alles met geld verdienen. Want doordat overheden in hun aanbestedings-procedures steeds vaker een paragraaf opnemen over 'social return on investment', zien bedrijven steeds meer in dat er mensen moeten worden aangenomen, die eerder nooit aan de bak kwamen.

TEKST | MARIO VAN SANTEN FOTOGRAFIE | ERIC BRINKHORST

Had je vroeger werkschuwen, werklozen en afgekeurden, tegenwoordig zijn het allemaal mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. De overheid worstelt al jaren met deze honderdduizenden en probeert met maatregel op maatregel de kaartenbakken leger te krijgen. Zonder echt succes. Pas tijdens de laatste recessie is er een kentering ingezet, echter vooral ingegeven door sociaal geëngageerde ondernemers die een betere wereld willen en met een duurzame samenleving ook hebben aangetoond geld te kunnen verdienen. Iets terug doen voor de maatschappij. Social return. Eén van die ondernemers is Charlotte Slotman van Abbink Boekelo Wegenbouw. Nadat ze in 2008 "ja" zei tegen Geert Abbink, kwam ze in de zaak. Als vrouw binnen een typische mannenmaatschappij pleitte ze voor een ommezwaai: "Ik heb gewoon graag aandacht voor de menselijke kant. Dat werd gelukkig snel opgepakt. De laatste jaren hebben we gemerkt dat er een heleboel goede krachten tussen zitten, maar – dat moet ook gezegd worden – ook mensen waar we niets mee kunnen. Inmiddels hebben we geleerd hoe we moeten omgaan met deze mensen. We proberen het nu een half jaar en het moet winst

voor beide kanten zijn. Als het voor één van de partijen niet blijkt te werken, dan houdt het gewoon op. Wil je niet, dan ga je maar weer."

Werkpakt-keurmerk

Vanwege de inzet moeilijk bemiddelbare mensen op te leiden, kreeg Abbink Wegenbouw drie jaar geleden het Werkpakt-keurmerk van de gemeente Enschede. "Het moet in je genen zitten. Ik vind het belangrijk mensen een opstapje te geven als dat kan. Onze branche is daarvoor uitermate geschikt omdat we veel laaggeschoolde mensen in dienst hebben die werken met de handen en over het algemeen uit een lagere sociale klasse komen. Juist die mensen zijn veel bij de deur omdat ze solliciteren lastig vinden. Inmiddels is tien procent van onze medewerkers op die manier binnengekomen. Toch is het soms best lastig, omdat je wel iedereen individueel en intensief moet begeleiden, omdat ze allemaal een andere achtergrond hebben. Dat vergt best veel energie. En we stellen helemaal niet zulke zware eisen. Als ze maar op tijd komen en begrijpen dat het handig is om zelf brood mee te nemen." Dat Abbink Wegenbouw het Werkpakt-keur-

merk van de gemeente Enschede heeft, is overigens meer dan een bordje bij de voordeur. Bedrijven die het hebben, moeten willen optreden als ambassadeur van de gemeente als daarom gevraagd wordt en minimaal vijf procent van het personeel moet bestaan uit mensen met een verleden. Slotman: "Hoewel ik overal waar ik kan anderen stimuleer deze mensen aan te nemen, zeg ik er ook bij dat het niet zomaar even een goedkope kracht is die je aanneemt. Naast dat het jezelf extra werk oplevert qua administratie en begeleiding, wordt er wel van je verwacht dat je ze na een half jaar werken met behoud van uitkering in dienst neemt. Er wordt dan een loonwaarde-meting gehouden om te bepalen hoeveel werk ze kunnen verzetten. Ze zijn dan ook niet per definitie goedkoper. Want als de loonwaarde bijvoorbeeld vijftig procent is, krijg je als bedrijf de helft van het minimumloon als subsidie. Maar bij ons verdient iedereen volgens de cao, wat meer is dan het minimumloon. Het verschil daartussen moet je als bedrijf wel zelf ophoesten. Dat moet je doen omdat je dat sociaal gezien belangrijk vindt, anders hou je dat niet vol."

Niet zo slim

Sociaal of niet, bedrijven worden de overheden ook steeds meer gedwongen op deze manier te werken, door er in aanbestedingen eisen over te stellen. Dus ook al is het zakelijk gezien misschien niet zo slim op deze manier te werken; een ondernemer die zaken doet met andere bedrijven of overheden doet er juist wel verstandig aan. Omdat het geëist wordt. In de bouw bijvoorbeeld wordt momenteel gewerkt volgens de zogenoemde "Bouwblokken-methode". Daarbij moet

'Je moet het doen omdat je het sociaal gezien belangrijk vindt. Anders hou je het niet vol.'

een deel van de aanneemsom worden besteedt aan personeelskosten voor mensen die eerder nergens aan de bak kwamen. "Dat is een goede manier, maar je moet wel oppassen dat je niet gaat overvragen," zegt Slotman. "Want als alle opdrachtgevers dit straks gaan eisen, krijg je verdringing op de arbeidsmarkt. Het zou er zelfs toe kunnen leiden dat we een reguliere werknemer moeten ontslaan omdat we iemand met een vlekje moeten aannemen. Dat is natuurlijk niet uit te leggen. We zitten nu wel echt aan de max, vooral ook omdat sommige gemeenten kijken naar de totale aanneemsom en niet naar de loonkosten. Ze rekenen dan bijvoorbeeld ook het asfalt mee, terwijl wij dat ook gewoon moeten inkopen." En zoals zo vaak, lopen ondernemers ook op dit gebied vaak tegen de regelgeving aan. Slotman: "Hoe het zou moeten weet ik niet, maar de overheid zou het veel gemakkelijker moeten maken. Ook moet het lonender zijn voor de werkenden, want werken met behoud van uitkering is natuurlijk niet echt een stimulans. Ook voor ons moet het interessant zijn. Wij zeggen al jaren dat we wel een klus willen waar we alleen maar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt willen opzetten. We kunnen dit dan laten begeleiden door een leermeester die er op toeziet dat de klus op de juiste manier geklaard wordt. Maar dat past niet in de manier van werken van veel overheden, omdat alles boven een bepaald bedrag in aanbestedingen moet worden weggezet. Zo zitten ze zichzelf en ons vaak in de weg. Dat vind ik wel vervelend. Zo hadden we ook iemand met een hele krakkemikkige gezondheid, die geregeld uitviel. Die zouden we na een half jaar in dienst moeten nemen, zonder dat er een vangnet voor was. Toen hield het voor ons op. Dat risico kunnen wij toch niet dragen? Dat vind ik dan wel hard voor iemand die er zelf ook niets aan kan doen. Je wilt graag iets betekenen voor zo iemand, maar kan dat niet. Dat zijn echt geen leuke dingen. Vooral omdat je weet dat die persoon nergens anders aan de bak komt."

